

Warszawa, 29.08.2016 r.

MINISTERSTWO ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI
Podsekretarz Stanu
Ewa Lech
HORns.8127-4/16 (271)

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady
Izb Rolniczych

Szanowny Panie Prezencie,

Odpowiadając na pismo z dnia 18 lipca 2016 r., znak: KRIR/MR/W/937/2016 w sprawie podjęcia zdecydowanych działań i ustanowienie ogólnopolskiego programu dopłat do wapnowania gleb, uwzględniającego również zwrot kosztów transportu, uprzejmie przedkładałam poniższe wyjaśnienia.

Należy mieć na uwadze, że aktualne problemy i przyszłe wyzwania związane z racjonalnym wykorzystaniem oraz zarządzaniem ekosystemami lądowymi dowodzą, iż zakwaszenie stanowi jeden z ważniejszych elementów chemicznej degradacji gleb i pozostaje nadal dużą barierą w produkcji roślinnej i ochronie środowiska. Natomiast stawiane przed rolnictwem wymagania w zakresie prowadzenia wydajnej, ale bezpiecznej produkcji rolnej powodują, iż produkcja ta powinna być prowadzona na glebach o uregulowanym odczynie i odpowiedniej zawartości makro- i mikroelementów. Odkwaszanie gleb ma korzystny wpływ na wysokość i jakość plodów rolnych oraz ochronę zasobów wodnych i ochronę gleby. Jednocześnie wapnowanie gleb jest szczególnie istotne w kontekście wymogów środowiskowych i obowiązującej dyrektywy azotanowej obligującej do podejmowania działań na rzecz ograniczenia odpływu biogenów do wód.

Mając powyższe na uwadze, w 2012 r. w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi zainicjowano prace nad opracowaniem Programu wsparcia wapnowania gleb, jako programu pomocowego. Zgodnie z przyjętymi wówczas założeniami Program przewidywał udzielanie pomocy w ramach zasady *de minimis*. Jednakże trudności związane z zabezpieczeniem budżetowych środków finansowych na realizację ww. programu, spowodowały, że wstrzymano nad nim prace. Ponadto, zatwierdzony na 2017 plan budżetu nie przewiduje wydatkowania środków finansowych na ten cel.

W tej sytuacji niezbędne są działania (administracyjne, promocyjne) na rzecz zapewnienia podniesienia poziomu wapnowania gleb w Polsce.

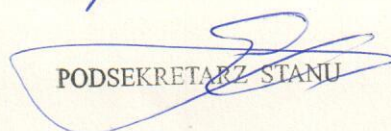
Chciałabym poinformować, że w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi wypracowano założenia do projektu dokumentu pn. *Pakt dla obszarów wiejskich*, którego podstawową funkcją będzie wskazanie do realizacji w obszarze rolnictwa i rozwoju wsi zadań

służących polityce rozwoju obszarów wiejskich do 2020 r. Dokument ten ma być dokumentem strategicznym do przygotowywanej przez resort rozwoju Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

W ramach założeń do *Paktu dla obszarów wiejskich*, w zakresie obszaru priorytetowego - 17. *Bezpieczeństwo i wysoka jakość żywności/7. Ochrona gleb, wody i powietrza* zgłoszono do realizacji w okresie długofalowym działania na rzecz podniesienia poziomu wapnowania gleb kwaśnych i b. kwaśnych w Polsce poprzez wsparcie naukowe, administracyjne i finansowe. W ramach tego przedsięwzięcia planuje się m.in. od 2017 roku prowadzenie wzmocnionych działań mających na celu racjonalizację stosowania nawozów, w tym propagowania badania zasobności gleb oraz ich odczynu poprzez działania promocyjne i upowszechnieniowe, np. organizacje szkoleń przez KSChR/OSChR, IUNG-PIB, Ośrodki Doradztwa Rolniczego. Szkolenia i upowszechnianie wiedzy w tym zakresie częściowo będzie wykonywane w ramach programu wieloletniego „*Wspieranie działań w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Polsce oraz kształtowania jakości surowców roślinnych na lata 2016-2020*” realizowanego przez IUNG-PIB w Puławach.

Jednocześnie Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przesyła w załączeniu wystąpienie do Ministra Środowiska zawierające prośbę o propagowanie i wspieranie inicjatyw prowadzących do uruchamiania programów finansowania zabiegu wapnowania gleb, tak aby koszty wapnowania były ponoszone nie tylko przez jej użytkowników tj. rolników, ale również przez instytucje dysponujące środkami finansowymi na poprawę stanu środowiska np. przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska.

2 poniedziałek

PODSEKRETARZ STANU

Ewa Lech

ad acta

Warszawa, 26 .01.2016 r.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Krzysztof Jurgiel

HORns.8124-2/16 (26)

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI KANCELARIA OGÓLNA WYŚLĄDZONO
2016 -01- 27
Ilość załączników:
Podpis:

Pan

Jan Szyszko

Minister Środowiska

Aktualne problemy i przyszłe wyzwania związane z racjonalnym wykorzystaniem oraz zarządzaniem ekosystemami lądowymi dowodzą, że zakwaszenie gleb stanowi jeden z ważniejszych elementów chemicznej ich degradacji i pozostaje nadal dużą barierą w produkcji roślinnej i ochronie środowiska.

Stawiane przed rolnictwem wymagania w zakresie prowadzenia wydajnej, ale bezpiecznej produkcji rolnej powodują, że produkcja ta powinna być prowadzona na glebach o uregulowanym odczynie i odpowiedniej zawartości makro - i mikroelementów. Jednocześnie wapnowanie gleb jest szczególnie istotne w kontekście wymogów środowiskowych i obowiązującej dyrektywy azotanowej obligującej do podejmowania działań na rzecz ograniczania odpływu biogenów do wód.

Racjonalne wapnowanie gleby jest najbardziej podstawowym i niezbędnym zabiegiem w produkcji roślinnej, zwłaszcza w warunkach klimatyczno-glebowych Polski. Przyczynia się z jednej strony do zmniejszania strat w produkcji roślinnej, ma korzystny wpływ na jakość płodów rolnych, a tym samym na produkty przeznaczone do konsumpcji, z drugiej zaś strony prowadzi do zmniejszenia negatywnych, środowiskowych skutków stosowania chemicznych środków produkcji w rolnictwie i korzystnie wpływa na różne elementy związane z działalnością gospodarczą człowieka od ochrony zasobów wodnych po ochronę gleby.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez wiele lat wspierało dotacjami wapnowanie gleb. Dotacje wypłacane były producentom nawozów wapniowych i wapniowo-magnezowych dla obniżenia przez nich ceny, jaką rolnik musiał zapłacić za te nawozy. Taki sposób pomocy funkcjonował do dnia 30 kwietnia 2004 r. Jednakże wraz z wejściem Polski do Unii Europejskiej sposób finansowania tego zadania uznano za niezgodny z wytycznymi unijnymi, co ostatecznie zakończyło udzielanie pomocy w takiej formie.

W latach 2004 - 2008 niektóre wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej przyjęły do realizacji programy działań uwzględniające rekultywację gleb zakwaszonych poprzez nawożenie wapnem pochodzenia naturalnego, dające możliwość rolnikom korzystania z pomocy finansowej w tym zakresie. W 2008 r. w związku z opinią Ministra Środowiska na temat braku zasadności wspierania finansowego wapnowania gleb użytkowanych rolniczo przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, jako działania wykazujące cechy typowego zabiegu agrotechnicznego, mającego na celu głównie podniesienie produktywności gleby, a nie uzyskaniu pozytywnego efektu środowiskowego, została zahamowana dotychczasowa aktywność wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej w tym zakresie. Tym samym zlikwidowany został dobrze funkcjonujący system wapnowania gleb zapobiegający ich degradacji.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wielokrotnie występowało do Ministerstwa Środowiska o zmianę stanowiska w kwestii utrzymania finansowego wsparcia wapnowania gleb przez WFOŚiGW. W konsekwencji uznano, że zasadne jest dofinansowanie wapnowania gleb z wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej jedynie na tych użytkach rolnych, na których działanie to służy ochronie środowiska, tzn. dotyczy gruntów, na których zakwaszenie łączy się z obecnym lub przeszłym kwaśnym opadem spowodowanym emisją zanieczyszczeń do atmosfery i zmierza do przywracania pH gleby do optymalnego poziomu. Jednocześnie podkreślono, iż uznanie regulacji odczynu gleb zakwaszonych na użytkach rolnych jako działania służącego ochronie środowiska wymaga każdorazowo szczegółowego rozpoznania wpływu działalności człowieka. Pomimo tego, wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej podejmujące działania zmierzające do uruchomienia programów wsparcia finansowego zabiegu wapnowania gleb na użytkach rolnych, na których działanie to służy ochronie środowiska, a zakwaszenie spowodowane jest przekształceniami antropogenicznymi (eksploatacja surowców mineralnych, uprzemysłowienie oraz bardzo duża koncentracja ludności), napotykają na trudności związane z uruchamianiem takich programów.

Należy również zauważyć, że wapnowanie gleb wpisuje się w priorytety, cele i działania określone w Programie Rolnym Rządu:

- działanie 02.02.11. Utrzymanie dopłat do wapnowania gleb; stan gleb i dbałość o ich wartości produkcyjne powoduje konieczność wapnowania gleb w Polsce;
- działanie 03.03.06. Ochrona środowiska i zachowanie walorów przyrodniczych obszarów wiejskich - poprzez wsparcie kierowane na obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania, na przedsięwzięcia rolnośrodowiskowe i na działania zmierzające do osiągnięcia zrównoważonej gospodarki gruntami leśnymi i rolnymi;
- działanie 03.03.08. Wsparcie działań rolnośrodowiskowych - służących poprawie środowiska przyrodniczego i obszarów wiejskich poprzez odpowiednie użytkowanie gleb i ochronę wód.

Przedstawiając powyższe, zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o propagowanie i wspieranie inicjatyw prowadzących do uruchamiania programów finansowania zabiegu wapnowania gleb tak, aby koszty wapnowania były ponoszone nie tylko przez jej użytkowników tj. rolników, ale również przez instytucje dysponujące środkami finansowymi na poprawę stanu środowiska, np. przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

PODSEKRETARZ STANU

Ewa Lech

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Krzysztof Jurek